

7 клас

Урок №25

Дата:

**ЗАГАЛЬНІ РИСИ КЛІМАТУ. КЛІМАТИЧНІ ПОЯСИ І ТИПИ КЛІМАТУ.
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6. ВИЗНАЧЕННЯ ТИПІВ КЛІМАТУ ПІВДЕННОЇ
АМЕРИКИ ЗА КЛІМАТИЧНИМИ ДІАГРАМАМИ.**

Мета: сформувати уявлення про загальні ознаки клімату Південної Америки; сприяти розумінню впливу основних кліматотвірних чинників, розміщення кліматичних поясів та областей; вдосконалювати практичні уміння та навички характеризувати клімат за картами атласу та кліматичними діаграмами; порівнювати клімат материків; формувати вміння аналізувати, виділяти істотні ознаки, порівнювати, узагальнювати, робити висновки; формувати почуття дисциплінованості, старанності, наполегливості.

Обладнання: кліматична карта Південної Америки, фізична карта Південної Америки, підручники, атласи, шаблони, комп'ютер, мультимедійний проектор, мультимедійна презентація.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Очікувані результати: учні зможуть характеризувати типи клімату за кліматичною картою та кліматичними діаграмами, пояснювати особливості розподілу температур та опадів; наводити приклади кліматичних поясів, показувати їх на карті.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Прийом «Картографічна розминка»

Один учень виходить до карти, інші ставлять йому питання за об'єктами географічного положення та рельєфу Південної Америки.

Прийом «Бліцопитування»

Назвіть основні форми рельєфу Південної Америки.

Чим обумовлені особливості їхнього розміщення?

У чому причини різноманіття і багатства корисних копалин Південної Америки?

Який природний компонент є наступним у плані вивчення природи материка?

Що таке клімат? Назвіть основні кліматотвірні чинники.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Прийом «Практичність теорії»

Пригадаймо характерні особливості клімату материків, досліджені раніше.

Африка — найжаркіший материк Землі, Австралія — найсухіший. Названі ознаки обумовлені насамперед географічним положенням материків, що є причиною надходження сонячного тепла, особливості циркуляції повітряних мас та характером підстилаючої поверхні.

Пригадайте особливості географічного положення Південної Америки та зробіть попередні висновки про головні ознаки клімату материка.

(Відповіді учнів.)

Для того що підтвердити або спростувати ваші відповіді, розгляньмо вплив головних чинників на формування клімату Південної Америки та порівняймо отриманий результат з кліматичними особливостями Африки та Австралії.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Аналіз прояву головних кліматотвірних чинників

Робота з мультимедійною презентацією, кліматичною картою та кліматичними діаграмами в підручнику.

Завдання. За кліматичною картою та кліматичними діаграмами Південної Америки установіть:

- а) температуру січня і липня в екваторіальних, тропічних і помірних широтах материка;
- б) кількість опадів на рівнинах і на західному узбережжі вищезгаданих широт;
- б) напрямки панівних вітрів;

Позначте визначені показники на шаблоні в зошиті. Зробіть висновки щодо загальних особливостей клімату материка.

Аналіз кліматичної карти Південної Америки свідчить, що середньомісячні температури січня та липня на рівнинних просторах материка змінюються в межах від +16 до + 24 °С. На півдні материка середні температури липня — найхолоднішого місяця в південній півкулі — знижуються до +8 °С.

Найбільшу кількість опадів отримують навітряні схили Анд (понад 5000 мм), Амазонська низовина та східні схили Гвіанського та Бразильського плоскогір'їв (2000–3000 мм), західне узбережжя помірних широт (понад 3000 мм).

Такий режим зволоження обумовлений насамперед особливостями циркуляції атмосфери над континентом. Більша частина Південної Америки перебуває під впливом пасатної циркуляції обох півкуль. Пасати, що приходять з Атлантичного океану, несуть велику кількість вологи — понад 2000 мм на рік. Вони вільно просуваються вглиб материка завдяки рівнинному рельєфу. Насиченню вологою повітряних мас з Атлантики сприяють теплі течії — Гвіанська та Бразильська.

На клімат південної частини материка, що розташована в помірних широтах, впливають західні вітри з Тихого океану, які також приносять багато вологи. Але на заході континенту їх просування затримують Анди. Тому значну кількість опадів одержують прибережні райони та західні схили Анд: 2000–3000 мм на рік.

Порівняно з Африкою та Австралією, пустельні території в Південній Америці займають невеликі площі. Проте саме тут сформувалася найсуворіша пустеля світу — Атакама, яка отримує усього близько 10 мм опадів на рік.

Прийом «Мозковий штурм»

Завдання. Укажіть чинники, що обумовили формування пустелі Атакама. Які пустелі на інших материках сформувалися завдяки аналогічним чинникам?

Висновок 1. Значна частина материка отримує багато тепла, однак у Південній Америці не так спекотно і немає таких великих сухих територій, як в Африці та Австралії. Південна Америка — найвологіший материк Землі, що зумовлено панівним впливом вологих пасатів з Атлантики.

2. Кліматичні пояси й типи клімату

Робота з картою кліматичних поясів

Більша частина території Південної Америки розташована в екваторіальному, субекваторіальному, тропічному та субтропічному кліматичних поясах. Тільки південь материка лежить у помірному поясі. На території материка сформувалися такі типи клімату:

- екваторіальний (теплий і вологий протягом усього року);
- субекваторіальний (теплий з вологим літом та сухою зимою);
- тропічний (континентальний в центрі та на заході, морський на сході);
- субтропічний (з вологою зимою та сухим літом);
- помірний (морський на заході, континентальний на сході).

Аналіз схеми висотної поясності Анд

Високігорний клімат Анд надзвичайно різноманітний. Формування кліматичних поясів гір залежить як від їхньої географічної широти, так і від висоти місцевості над рівнем моря.

Висновок 2. На відміну від Африки, усі кліматичні пояси Південної Америки, крім субекваторіального, змінюють один одного тільки в напрямку на південь від екватора.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Практична робота 6. «Визначення типів клімату Південної Америки за кліматичними діаграмами»

Установіть, яким типам клімату відповідають кліматичні діаграми, наведені в підручнику (на слайді). Установіть показники та укажіть характерні ознаки кожного типу клімату та укажіть території, на яких він поширений. Результати занесіть у таблицю.

№ кліматичної діаграми	Тип клімату	Характерні ознаки, показники	Поширення

Завдання. Порівняйте набір та розташування кліматичних поясів Південної Америки та Африки. Визначте, які пояси повторюються; які кліматичні пояси є в Південній Америці, але відсутні в Африці. Поясніть причини розбіжностей.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Чи справдилися ваші припущення на початку уроку щодо загальних ознак клімату Південної Америки?

Що нового дізналися та чого навчилися сьогодні на уроці?

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати відповідний параграф підручника.
2. Поміркувати над питанням: як змінився б клімат Південної Америки, якби Анди сформувалися на сході?
3. За бажанням: за допомогою інтернет-ресурсів провести дослідження та з'ясувати, як люди, що живуть у пустелі Атакама (близько 1 млн осіб!), вирішують проблеми водозабезпечення та якими видами господарської діяльності займаються.
4. Випереджальне (окремим учням): підготувати повідомлення про найбільші річки Південної Америки.